

ת"פ 59671/09/19 - מדינת ישראל נגד עדן עטיה

בית משפט השלום בחדרה

ת"פ 59671-09-19 מדינת ישראל נ' עטיה
תיק חיצוני: 568103/2017

בפני	כבוד השופטת רקפת סגל מוהר
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	עדן עטיה

החלטה

מה יעלה בגורל בקשה לתיקון כתב אישום בעקבות משא ומתן שהתקיים בין הצדדים?

רקע

1. בתאריך 24.9.19 הוגש כנגד הנאשם כתב אישום המייחס לו עבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיפים 7(א)+(ג) רישא לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש) תשל"ג-1973.

2. בכתב האישום נטען כי בתאריך 25.12.17, עת התגורר בשד' קנדי 667 באור עקיבא **(להלן: "הבית")** והיה ברשותו רכב מסוג ניסאן מ.ר. 89-589-15 **(להלן: "הרכב")**, החזיק הנאשם בסם מסוכן מסוג קנאביס במשקל כולל של 103.51 גר' נטו - מתוכם 0.41 גר' בתוך נעל ספורט בבית, והשאר בתא הכפפות ובתא המטען של הרכב. עוד נטען כי הנאשם החזיק במשקל אלקטרוני בין כסאותיו הקדמיים של הרכב.

ברשימת עדי התביעה נכון למועד בו הוגש כתב האישום, נכללו 7 שוטרים ואנשי מז"פ.

3. לישיבת ההקראה הראשונה שהתקיימה בפני ביום 15.1.20 התייצב הנאשם לבדו ולאחר שכתב האישום הוקרא לו, לרבות הודעת המאשימה בדבר כוונתה לעתור לעונש מאסר בפועל היה ויורשע בעבירה המיוחסת לו בבוא העת, הופנה עניינו אל הסניגוריה הציבורית לצורך מינוי סניגור שייצג אותו בתיק זה.

4. מאז נדחה מתן תשובתו של הנאשם לכתב האישום עד לאחרונה (בין השאר בעקבות בקשת ב"כ הנאשם ומצב החירום שהוכרז במדינה בשל התפשטות נגיף הקורונה).

הבקשה ונימוקיה

5. בתאריך 1.7.20, בפתח הדיון בו נדרש ב"כ הנאשם למתן תשובתו של הלה לכתב האישום, בקשה ב"כ המאשימה כי אורה על תיקונו של כתב האישום, הן הוספת העובדה לפיה ברכב שבו נתפסו הסמים והמשקל האלקטרוני כאמור, החזיק הנאשם גם בשקיות מארז קטנות, והן בהוספת השקיות והמשקל האלקטרוני לרשימת עדי התביעה.

6. ב"כ המאשימה ציינה כי כל הראיות הנוגעות לתיקון המבוקש הועברו לעיון ב"כ הנאשם מבעוד מועד ולכן אין בתיקון זה כדי לפגוע בהגנתו.

עמדת ב"כ הנאשם

7. ב"כ הנאשם המתנגד לבקשה, טוען כי הגם שהחוק מאפשר למאשימה להודיע על תיקון כתב האישום כל זמן שתשובת הנאשם טרם ניתנה, או לבקש את תיקונו לאחר מכן, אזי כשמדובר במצב בו הדבר נעשה בעקבות משא ומתן שהתקיים בין הצדדים ואשר במסגרתו נחשף קו ההגנה של הנאשם והועלו טענותיו בדבר כשלים בראיות התביעה, אין זה ראוי והוגן מצידה לעשות כן. בהקשר זה הוסיף ב"כ הנאשם וטען כי עוד ביום 5.4.20 הוא העביר אל המאשימה בקשה לתיקון כתב האישום, הנסמכת בין היתר על מצב הראיות בתיק ואולם לא קבל את תשובתה עד לשלב הנוכחי בו העלתה את בקשתה לתיקון כתב האישום.

את עמדתו לפיה לא יהא זה הוגן כלפי הנאשם להורות על תיקון כתב האישום באופן המבוקש על ידי המאשימה כעת, סיכם ב"כ הנאשם באמרו: **"...לא רק שאותם כשלים בחומר הראיות עומדים כעת לרועץ..., לחובתו של הנאשם, בעצם נוצר פה מצב אבסורדי שב"כ הנאשם לא יכול ללכת לדבר עם המאשימה כי כל אימת שהוא חושף את החומר, המאשימה תבוא ותתקן...."**

8. לתמיכת עמדתו הפנה ב"כ הנאשם להחלטות שניתנו במספר תיקים פליליים בהם החליטו בתי המשפט לדחות את בקשות המאשימה לתיקון כתב האישום, בנסיבות אשר לשיטתו דומות הן לנסיבותיו של מקרה זה - כך למשל:

· ת"פ (ת"א) 2511-01-14 **מדינת ישראל נ' סמקו** - לאחר ובעקבות ישיבת גישור, בקשה המאשימה לתקן את הוראת החיקוק שיוחסה לנאשם, מעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, לעבירה חמורה יותר של פציעה כשהעברין נושא נשק חם או קר.

- ת"פ (פ"ת) 22728-08-15 **מדינת ישראל נ' סרגי קוזלוב** - לאחר הידברות בין ב"כ הצדדים, בקשה המאשימה לתקן את הוראת החיקוק שיוחסה לנאשם, מעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש לעבירה חמורה יותר של חבלה חמורה.
- ת"פ (ראשל"צ) 57560-03-19 **מדינת ישראל נ' סלמן** בו יוחסה לנאשם עבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית ולאחר משא ומתן שהתנהל בין הצדדים ושיבת גישור גם כן, בקשה המאשימה לתקן את כתב האישום על דרך של הוספת שתי עדות תביעה הטוענות כי הנאשם סיפק להן סמים. המאשימה עשתה כן חרף העובדה שהיא כבר היתה מודעת, באותו שלב, לקו ההגנה של הנאשם ולפיו החזקת הסמים נעשתה לצריכתו העצמית וחלק מהסמים לא היה בר שימוש.
- ת"פ (ת"א) 62977-06-18 **מדינת ישראל נ' דימיטרי קוזלוב** - נגד הנאשם הוגש כתב אישום בגין עבירה של החזקת סכין למטרה שאינה כשרה. בחלוף כשנתיים וחצי שבמהלך הותלו ההליכים וחודשו, בקשה המאשימה לתקן את כתב האישום על דרך של הוספת עובדה. ב"כ התנגדה מן הטעם שמדובר בתיקון שבא אל העולם בעקבות טענותיה לגבי קיומם של קשיים ראייניים בתיק, במסגרת משא ומתן שהתקיים בינה לבין המאשימה, ואילו המאשימה טענה כי לא היה כל קשר בין הדברים. בית המשפט דחה את הבקשה מן הטעם שהתיקון המתבקש מהותי וכי "**אין מדובר בהתנהלות תקינה, בהינתן השתלשלות ההליך וחלוף הזמן, שבעת הזו ולאחר שנוהלה ישיבת משא ומתן וכאשר התביעה יודעת היטב מה הם קלפיה של ההגנה, כי כתב האישום יתוקן**".
- בת"פ (ת"א) 18235-08-15 **מדינת ישראל נ' קפלן ואח'**, בו יוחסה לנאשמים עבירה של חבלה ברשלנות, נדונה השאלה של "שימוש בפרטי משא ומתן בין הצדדים להחמרת מצבו של הנאשם" כבסיס לטענת "הגנה מן הצדק". באותו מקרה, נערכה פגישה בין ב"כ הצדדים ובמסגרתה העלתה ב"כ הנאשמים את מכלול טענותיה המצדיקות לדעתה חזרה מכתב האישום. בתוך כך הצביעה ב"כ הנאשמים על מחדל חקירתי של אי חקירת המתלונן, ואז השלימה המאשימה את החקירה בגביית גרסתו ולאחר מכן בקשה את תיקון כתב האישום בהוספתו לרשימת עדי התביעה. בית המשפט קבע כי התנהלות המאשימה אמנם לא עלתה כדי פגיעה מהותית בעקרונות של צדק והגינות משפטית, ואולם היה בה כדי להצדיק את ביטול הוספת המתלונן כעד תביעה מכח תורת ההגנה מן הצד ודוקטרינת הביקורת המינהלית על פעולת הרשות בהליך הפלילי, שכן הוספתו היוותה תיקון מהותי יחסית של כתב האישום, וכפי שקבע בית המשפט: "**תיקון כתב האישום על דרך של הוספת המתלונן כעד תביעה, אך ורק בעקבות דברים שעלו מצד ב"כ הנאשם בפגישת משא ומתן בין הצדדים, מהווה פעולה בלתי הוגנת ובלתי סבירה**", וכן כי: "**באיזון בין הזכויות והאינטרסים המתנגשים במצב דברים זה, יש לאפשר שימוש במידע שנמסר במסגרת הליך המשא ומתן לצורך ביצוע פעולות המרעות את מצבו של הנאשם רק במקרים חריגים, בהם קיים אינטרס ציבורי מובהק ובעל משקל ממשי לעשות כן...**".

דין והכרעה

- 9. לאחר שנתתי דעתי למשמעות הודעת/בקשת המאשימה לתיקון כתב האישום, לטענות ב"כ הנאשם ולהחלטות בתי המשפט שאליו הפנה, מסקנתי היא כי דין הבקשה להתקבל, דהיינו כי

תיקון כתב האישום הן בהוספת העובדה שברכב הוחזקו שקיות מארז קטנות והן בהוספת השקיות והמשקל האלקטרוני כראיות ברשימת עדי התביעה, אפשרי.

ואלה הם טעמי:

א. סעיף 92(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב - 1982 קובע כי:

"בית המשפט רשאי, בכל עת שלאחר תחילת המשפט, לבקשת בעל דין,

לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו, ובלבד שניתנה לנאשם

הזדמנות סבירה להתגונן...".

סעיף זה פורש בפסיקה, מאז ומתמיד, באופן המתיישב עם תכלית ניהול ההליך הפלילי והיא בירור וחשיפת האמת. בע"פ 951/80 קניר נ' מדינת ישראל נקבע בין השאר כי:

"...המגמה הברורה בפסקי הדין של בית משפט זה היא למנוע

עיוות דין העלול להיגרם בין לנאשם ובין לאינטרס הציבורי

העלול להיפגע מזיכויו של עבריין עקב משגה של התובע...".

בת"פ (מחוזי חיפה) 384/00 מדינת ישראל נ' פלוני סוכמה ההלכה בנושא זה, כך: **"ככלל, יתיר בית משפט תיקון כתב אישום בתנאי שלא יהיה בכך כדי לקפח את הנאשם בהגנתו ו/או ייגרם לו עיוות דין... הלכה היא כי אין ליצור מצב בו טעות בתום לב או אפילו רשלנות של תובע, תמנע תיקון כתב אישום ובדרך זו תגרום לעיוות דין ופגיעה באינטרס החברתי העליון של בירור האמת...".**

עם זאת, כבר נפסק לא אחת כי סדרי הדין אינם חזות הכל וככל שאין בהגשתם כדי לגרום לעיוות דין למי מהצדדים, יש מקום לאפשר חריגה מהם לצורך השגת אינטרסים אחרים של המשפט ובראשם גילוי האמת (ר' רע"פ 3877/93 אבנרי נ' מדינת ישראל), ויחד עם זה אף לגמישות הדיונית יש להציב גבולות, ו"אין לקבל מצב של פריצת כל מועד וכל כלל בלא הצדקה וללא סייג, שכן בכך "יוקרבו" יתרונותיו הרבים של סדר הדין, על מזבח תיקון מחדליו של בעל הדין במקרה הבודד" (ר' דברי כב' השופטת ע' ארבל בע"פ 4946/07 עלי מקלדה נ' מדינת ישראל). כללים אלה חלים גם במקרים של בקשות לתיקון כתב האישום לאחר שניתן לו מענה.

בת"פ (י-ם) 366/99 מדינת ישראל נ' סבירסקי נקבע כי **"השיקולים שעל בית המשפט לשקול**

בבואו להחליט בבקשה לתיקון כתב האישום הם זכויותיו של הנאשם להליך הוגן. חובתו של בית המשפט להעמיד בראש מעייניו את השיקול שלא יגרם עיוות דין לנאשם ו"עיוות דין" בהקשר זה משמעותו - פגיעה ביכולתו של הנאשם להתגונן כראוי. אין לקבל מצב דברים לפיו תיסגר האפשרות בפני התביעה להשלים דברים שהתגלו כטעוניהם השלמה. ההליך הפלילי נועד לגילוי האמת ולעשיית הצדק ונקל לשער כי יהיו מקרים בהם דווקא הנאשם יהיה זה שיבקש השלמת חקירה או תיקון עניינים שנודעו לו לאחר שהוגש נגדו כתב אישום. מתן אפשרות להשלים ראייה בשלבים מאוחרים פועלת לשני הכיוונים והשיקולים של עשיית צדק יפעלו באופן זהה גם אם הנאשם יבקש להשלים את ראיותיו. הפיקוח של בית המשפט על מעשי התביעה בעניין זה נקבע בבירור בהוראת החוק המחייבת את התביעה, בשלב שלאחר תחילת המשפט (הקראת כתב האישום), לבקש את רשותו של בית המשפט, המופקד על השמירה כי ההליכים בפניו יהיו הוגנים והעיקר שלא יקופח הנאשם בהגנתו".

השאלה אם הגנת הנאשם עלולה להפגע בעקבות תיקון כתב האישום, צריכה להיבחן לאור נסיבות המקרה, דהיינו השלב בהליך בו מתבקש התיקון, מידת ההסתמכות של הנאשם על שגגת המאשימה, טיב השגגה ומידת הצורך המעשי בתיקונה.

ב. בהתאם לכך, מאחר שהנאשם במקרה שלפני טרם השיב לכתב האישום, בא כוחו אינו חולק על כך שהעובדה שבמסגרת החיפוש שנערך ברכבו נתפסו לא רק הסמים והמשקל האלקטרוני, אלא גם שקיות המארז הקטנות, הובאה לידיעתו מבעוד מועד, והמשקל האלקטרוני שהוספתו לרשימת עדי התביעה כבר נזכר קודם לכן בסעיף 4 לעובדות כתב האישום, אני סבורה כי לא יהא בתיקון המבוקש כדי לפגוע בהזדמנות הסבירה שתינתן לנאשם להתגונן.

ג. ב"כ הנאשם לא פרט בפני את מהות הטענות שהועלו מטעמו בפני המאשימה בפנייתו אליה בדבר ה"כשלים בחומר הראיות", ואולם גם אם אניח כי בקשתו היתה שכתב האישום יתוקן באופן שהעבירה תיוחס לנאשם תהיה החזקת סמים לצריכה עצמית (במקום שלא לצריכה עצמית), אזי לטעמי אין בכך כדי ללמד על איזה שהוא שימוש לרעה שהמאשימה עשתה בטענותיו, שכן כפי שציינתי לעיל, קיומו של המשקל האלקטרוני כבר נזכר בעובדות כתב האישום קודם לכן ועובדת תפיסתן של שקיות המארז הקטנות היה ידוע לו.

10. מפני כל אלה, החלטתי להעתר לבקשה.

יחד עם זה, הנני מוצאת מקום לחזור ולהעיר למאשימה על אופן התנהלות התובעים מטעמה בניסוח כתבי האישום היוצאים תחת ידיהם, ואשר מוצא את ביטויים במקרים רבים מדי בבקשות תיקון של כתב אישום לאחר הגשת כתב אישום היא פעולה המשנה לרעה את מצבו של כל אדם באשר הוא, ולכן יש להקפיד בה קלה כבחמורה ולא להתייחס אל האפשרות של תיקון כתב האישום לאחר שהוגש, כאל דבר שהוא אפשרי בכל מצב ו/או מובן מאליו.

עוד אעיר כי אין זה ראוי בעיני שהמאשימה לא השיבה לפניית ב"כ הנאשם אליה מיום 5.4.20 והפתיעה אותו בבקשתה לתיקון כתב האישום, מבלי ליידע אותו בכך קודם לכן.

11. סוף דבר - כתב האישום יתוקן כמבוקש.

תשובת הנאשם לכתב האישום תינתן ביום 16.9.20 בשעה 09:15.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ותעדכן את יומני.

ניתנה היום, י"א אב תש"פ, 01 אוגוסט 2020, בהעדר
הצדדים.